

**KATHOLIEK VLAAMS HOOGSTUDENTEN-
VERBOND LEUVEN (KVHV-Leuven)** is in 1902 ontstaan uit de splitsing van de Société générale des étudiants in een Vlaamsch Verbond en een Fédération wallonne. De voorzitters van de vijf reeds meer dan vijftien jaar bestaande provinciale gilden vormden het eerste Verbondsbestuur en stelden J. Vermeylen, voorzitter van de Antwerpse Gilde, tot eerste Verbondspraeses aan. De openingsvergadering van het Vlaamsch Verbond vond plaats op 27 november 1902; zij werd bijgewoond door de rector magnificus, Mgr. Hebbelynck, die er voor het eerst de Vlaamse studenten in hun eigen taal toesprak. De activiteit van het Verbond bestond in het organiseren te Leuven van vergaderingen, gewijd aan Vlaamse problemen en aan het werk van kunstenaars uit eigen volk, daarnaast ook in de deelneming aan Vlaamse congressen en landdagen die o.m. te Gent, Brussel en Antwerpen werden gehouden. De standpunten en initiatieven van het Verbond werden bekend gemaakt in het in 1888 gestichte blad *Ons Leven*. De markantste figuur uit de periode vóór 1914 was Jef

Redactie en feestcomité van Ors Leven (1908). Onderste rij: midden: J. van der Eynde, tweede van rechts: A. van Cauwelaert. Middelste rij: links J. Lindemans, derde van rechts: J. Spincemaille. Bovenste rij: midden: E. Claes, rechts: P. Heuvelaers.

vanden Eynde; hij streefde naar een hoger cultuurpeil bij de Vlaamse studenten en organiseerde daartoe o.m. talrijke muziek- en liederavonden waar werken van Vlaamse componisten zoals Hulbroeck, Meulemans, Mestdagh en Opsomer uitgevoerd werden. In 1909, tijdens de feesten ter gelegenheid van de 75ste verjaring van het herstel der Katholieke Universiteit, zongen de Vlaamse studenten, toen ze voorbij de tribune met de overheidspersonen stapten „Wij willen Vlaamsch op de Hoogeschool!” Herrie en relletjes waren het gevolg en de academische overheid verklaarde het Vlaamsch Verbond voor ontbonden. In 1910 werd aan de studenten elke medewerking verboden aan Ons Leven, waarvan Ernest Claes toen hoofdredacteur was. De tegenmaatregelen van de academische overheid werden omzeild door de oprichting te Gent, in februari 1911, van een Algemeen Katholiek Vlaamsch Hoogstudentenverbond van België, met een afdeling te Leuven; deze toestand duurde als *modus vivendi* tot 1914. In 1913 kwam Dr J. Gossenaerts de Vlaamse studenten aanzetten te strijden tegen de verfransing van de taalgrensdorpen, vooral in de streek ten zuiden van Leuven. Uit de rijen van het vooroorlogse Leuven Verbond is een schaar strijdende Vlaamsgezinden naar voren getreden van wie velen een vooraanstaande rol gespeeld hebben in de politieke of culturele opgang van het Vlaamse volk (zie namen onder Ons Leven). Het uitbreken van de oorlog in 1914 maakte een eind aan het werk van het Verbond, waarvan de invloed voortleefde in de actie van het Secretariaat voor Katholieke Vlaamsche Hoogstudenten (SKVH) aan het IJzerfront.

Het Vlaamsch Verbond vergaderde weer te Leuven op 31 januari 1919. Mede onder invloed van studenten-oud-strijders ging men spoedig een radicaal-Vlaamse koers: het Verbond tekende protest aan tegen het niet-toelaten tot enig hoger onderwijs van de studenten die tijdens de Duitse bezetting college liepen aan de Vlaamse Universiteit te Gent, legde

de nadruk op de eis van „zelfbestuur”, eiste amnestie voor politieke misdrijven tijdens de oorlog en hekeldde de „beginselloosheid” van sommige Vlaamse politieke leiders. In 1924 richtte het KVHV een Vlaams-nationale Studiekring en het Studiefonds ten behoeve van kinderen van getroffen Vlamingen op en organiseerde een amnestie-meeting, waarna de Vlaamse studenten gingen bidden voor de poort van de centrale gevangenis te Leuven, waar Borms zijn levenslange hechtenis uitzat. De houding van het KVHV in de jaren twintig lokte heftige reacties uit van de zijde der Waalse studenten en van de Belgisch-nationalistische organisaties, die zich ook tegen de deelneming van de „Hollanders” aan de studentencongressen verzetten. De anti-Vlaamse kringen voerden perscampagnes en lokten opstootjes en straatgevechten uit, zodat te Leuven meer dan eens de „staat van beleg” werd afgekondigd. Dit was o.m. het geval gedurende de Groot-Nederlandse Studentencongressen in maart 1920 en april 1924; tijdens dit laatste werd een Vlaams student, Berten Vallaëys, ernstig gewond door een revolverschot, afgevuurd door een Waals student. Op 3 mei 1924 verbood de academische overheid elke betoging in verband met politieke of taalkwesties. De voorzitter van het KVHV, Paul Beeckman, die in een open brief tegen deze maatregel protest aantekende, werd de toegang tot de universiteit ontzegd. Gérard Romsee en Tony Herbert, leden van het Verbondsbestuur, ondergingen hetzelfde lot, toen zij weigerden de belofte af te leggen „in alles en op volstrekte wijze te gehoorzamen aan de academische overheid”. Wegens deelneming aan 'n hulde voor Dr. Depla en een protestmeeting werden nog zes andere Vlaamse studenten weggezonden. Op 10 maart 1925 verklaarde de rector Mgr. Ladeuze het KVHV voor ontbonden, waarop het Verbondsbestuur op 25 maart antwoordde met de verklaring dat het zich niet als ontbonden beschouwde. Het KVHV, dat een duidelijk Vlaams-nationalistisch standpunt had

Betoging van de Vlaamse studenten tijdens de viering van het 75-jarig bestaan van de wederopgerichte Leuvense universiteit (1909).

ingenomen, zette zijn activiteit inderdaad onverstoorbaar voort en vierde in 1927 met enige feestavonden en een lichtstoet zijn 25-jarig bestaan; het huldigde tevens zijn erevoorzitter Prof. Scharpé. De Bormsverkiezing in december 1928 gaf te Leuven aanleiding tot betogingen en straatgevechten tussen Vlaamse en Waalse studenten. Tijdens de kerstvakantie ontvingen de ouders van alle Vlaamse studenten een schrijven van de rector; hierbij was een formulier dat de eis bevatte zich te onthouden van elke separatistische of anti-Belgische betoging en dat teruggezonden moest worden, door de student en zijn vader ondertekend. De Verbondspraeses, J. Coene, zette daarop de Vlaamse studenten aan de afgedwongen handtekening te plaatsen, doch verklaarde zelf niet te tekenen. Hij was ipso facto buiten de universiteit gesloten. In februari 1929 voerde het KVHV een protestactie, omdat de kandidatuur van Dr. H. Elias voor de leerstoel in de moderne geschiedenis vanwege zijn Vlaams-nationalistische overtuiging door de bisschoppen werd afgewezen.

In de loop van de jaren 1932 tot '34 werd het KVHV-Leuven door de praeses, Piet Meuwissen, organisatorisch sterk uitgebreid: het deed aan studiewerk in de Politieke Academie, waar Victor Leemans een reeks lezingen hield over politieke sociologie, en breidde zijn belangstelling uit tot sociale problemen, o.m. door het oprichten van de afdeling Sociale Hulp. Ook de Oud-Studentenbond werd gesticht. De Verbondsvergaderingen in de jaren dertig waren zowel aan actuele problemen gewijd, zoals Brussel, de taalgrens, federalisme, het militaire vraagstuk, als aan de huldiging van vroegere Vlaamse leiders zoals Depla, Dosfel, Jef vanden Eynde. De Vlaamse studenten trokken er ook met Flor Grammens op uit om de Franse opschriften in het Vlaamse land met de verfkwast te verwijderen. Hoewel de ontbinding van het KVHV door de rector niet was ingetrokken, had het Verbond nooit opgehouden in het openbaar en onder de verantwoordelijkheid van zijn eigen studentenleiders op te treden; het bleef ook openlijk een duidelijk Vlaams-nationalistisch en Groot-Nederlands standpunt verkondigen. Sedert 1929 waren geen sancties meer getroffen wegens „anti-nationale daden” en de benoeming (in 1931) van een Vlaamse vice-rector, Mgr. Cruysberghs, en (in 1936) van Mgr. Van Waeyenbergh, evenals de inspanning die de rector, Mgr. Ladeuze, sedert 1931 deed, om de leergangen te vernederlandsen, brachten een feitelijke normalisering tot stand van de betrekkingen tussen de academische overheid en de Vlaamse studenten. Zo is het te verklaren dat de Verbondspraeses een lijkrede hield bij het overlijden, in februari 1940, van Mgr. Ladeuze, die door Mgr. Van Waeyenbergh als rector magnificus werd opgevolgd.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, van 1940 tot '44, werd de leidende positie van het KVHV in het gedrang gebracht door de verdeeldheid onder de studenten ten gevolge van de Duitse bezetting. Hoewel het Verbondsbestuur herhaaldelijk de nadruk legde op zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de politieke bewegingen verweet men het onder de invloed te staan van het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) en de zgn. nieuwe orde. De benaming KVHV werd een tijd gewijzigd in Leuvensch Studentenverbond, zoals er ook een

Gentsch en een Brusselsch Studentenverbond tot stand kwamen. Op 12 maart 1941 kwam Staf de Clercq voor de VNV-studenten te Leuven spreken, hetgeen aanleiding gaf tot botsingen tussen Vlaamse en Waalse studenten, waarbij de Duitse Feldgendarmarie tussenbeide kwam. In een geladen atmosfeer organiseerde het Verbond in 1941 een Rodenbachhulde en een Diets Studentencongres, hetgeen een conflict met de academische overheid veroorzaakte.

De eerste vergadering van het KVHV na de oorlog werd gehouden op 15 december 1944; de praeses Carlos Gits verklaarde dat het Verbond een radicaal-Vlaams strijdorganisme bleef en dat de Belgische staat als een realiteit werd aanvaard „zonder dwaas patriottisme”. Op de volgende vergadering vroeg hij de spons over het jongste verleden te halen en protesteerde hij tegen het feit dat de repressie geen onderscheid maakte tussen beulen en idealisten. In 1945 werd het Leuvens Studentencorps opgericht, een overkoepelende raad, bestaande uit de voorzitters van de belangrijkste Vlaamse studentenverenigingen; hierdoor verloor het KVHV de leidende positie die het van zijn oprichting af tot in 1940 had ingenomen. De Artevelde-viering, door het KVHV in januari 1946 georganiseerd, bracht opnieuw talrijke studenten van de Nederlandse universiteiten naar Leuven. Na de vernieling van het IJzerkruis organiseerden de Vlaamse studenten, ondanks bedreigingen en tegenkanting, de Jeugdbedevaart naar Diksmuide, die plaatsvond op 28 april 1946. Dat jaar voerde het Verbond een campagne tegen de voorstanders van „Louvain bilingue”, waarvan de vergaderruimte door de Verbondswacht stukgeslagen werd. In 1947 verklaarde de Verbondspraeses Roger Fieuw dat het KVHV een strijdend-flamingantische organisatie was, die tevens België als het vaderland der Vlamingen erkende. Een kleine sterk agerende studentenvereniging, gesticht als volksdansgroep onder de benaming De Kegelaar, wist het KVHV in de loop der volgende jaren aan te zetten tot opnieuw aannemen van de vroegere strijdlustige en radicaal-Vlaamse houding. Het academiejaar 1949-'50 bracht een amnestiemeeting, een taalgrensavond en een Ernest Claes-hulde. Vermeldenswaardige initiatieven van het KVHV in de loop der volgende jaren waren o.m.: het optreden van Flor Grammens, dat te Blanden plaatsvond, omdat de vergadering te Leuven verboden werd (19 december 1952); de Operatie Uilenspiegel tegen de „bedevaart van herstel” naar Diksmuide, georganiseerd door Fosty en zijn Comité d'appel au pays (25 oktober 1953); het Algemeen Nederlands Studentencongres te Leuven (februari 1954); de spectaculaire betogingen tegen de Wet-Collard (maart en oktober 1955); de overbrenging van het stoffelijk overschot van Jef vanden Eynde van Maastricht naar Vlierbeek (23 maart 1955); de Rodenbachherdenking te Leuven (29 februari 1956) en te Roeselare (8 april 1956).

Eind 1956 werd door het KVHV een vergadering gewijd aan de sociale toestand van de arbeiders; de groep Walenwerking begon ontspannings- en voorlichtingsavonden voor de Vlaamse immigranten in Wallonië te organiseren. In 1957-'58 werden de eerste tekenen van een ontwikkeling zichtbaar, tijdens welke het KVHV nog meer uit zijn vroegere leidende positie verdrongen werd; een actieve

groep, buiten het Verbond, eiste alle aandacht en actie op voor de oplossing van de sociaal-economische problemen. Er werd een Studentenparlement gekozen, dat voor de eerste maal vergaderde op 21 mei 1958 en verklaarde namens alle Vlaamse studenten te spreken. In 1958 voerde het KVHV een felle campagne tegen de miskennis van de Nederlandse taal op de Wereldtentoonstelling en verkreeg het aldaar houden van een „Vlaamse Dag”. In 1959 ondernam het Verbond een actie voor amnestie, die na een betoging te Leuven tot ernstige botsingen met de rijkswacht leidde. Hetzelfde jaar hield het KVHV een herdenking van Verschaeve, een gebedstocht naar de gevangenis te Sint-Gillis-Brussel in het kader van zijn actie voor een menselijke oplossing van de gevolgen der repressie en voor amnestie (tegen minister L. Merchiers) en een vergadering, gewijd aan het federalisme met o.m. de Waalse professor Bologne als spreker. In 1960-'61 nam het KVHV het standpunt „zelfbestuur door federalisme” in. Het spreekverbod voor Dr. Paardekooper, uitgevaardigd door de minister van justitie, gaf op 15 mei 1962 aanleiding tot relletjes te Leuven. In 1962-'63, na de eerste inwendige reorganisatie en de „taalkundige decentralisatie” van de universiteit, begon de actie tegen de faciliteiten en de „kastescholen”, geëist door de Acapsul, de vereniging van de Franstalige professoren, en voor twee volledig gesplitste universiteiten, vooralsnog onder één centraal gezag. Doch reeds op 13 maart 1964 verklaarde *Ons Leven*, het orgaan van het KVHV, dat de enige oplossing was: de verhuizing van de Walen naar een campus op Waals grondgebied. Op 15 december 1964 werd te Leuven een nationale studentenbetoging gehouden onder het motto „Walen buiten”. Toen dan de verklaring van de bisschoppen van 13 mei 1966 over de institutionele en geografische eenheid van de universiteit bekend werd, brak de zgn. Meirevolte uit. Betogingen – o.m. een tocht naar Waver als protest tegen de beruchte driehoek Leuven-Woluwe-Waver en „le très grand Bruxelles de l’avenir” –, relletjes en stakingen volgden elkander op. De actie van de Vlaamse studenten, die gesteund werd door de Vlaamse professoren, en de beroering die het probleem-Leuven in het hele land verwekte, leidde in februari 1968 tot het ontslag van de regering-Vanden Boeynants. Intussen was er in de leiding van het KVHV een touwtrekken begonnen tussen de groep die vooral aandacht wilde besteden aan specifiek-Vlaamse problemen en de zgn. progressieven, voorstanders van de Studentenvakbeweging, die wilden dat het Verbond zich hoofdzakelijk op het lenigen van de sociale noden van de studenten en op maatschappijkritiek zou toeleunen; laatstgenoemden eisten niet alleen een autonome Vlaamse universiteit, doch ook en vooral een democratische structuur daarvan, met volledige informatie vanwege de academische overheid en medezeggenschap van de studenten in het beleid; zij wensten ook de nadruk te leggen op hun verbondenheid met de arbeiders, wat sommige groepjes deden tijdens de mijnstakingen in Limburg. Ideologische twisten en innerlijke tegenstellingen hebben de laatste jaren de invloed, niet enkel van het KVHV, doch ook van de andere Leuvense studentenorganisaties, op de massa van de Vlaamse studenten doen afnemen.

LITERATUUR: *Ons Leven*, orgaan van het KVHV, vanaf 1902

tot heden, vooral de nummers, uitgegeven ter gelegenheid van de lustrumvieringen van het KVHV, om de vijf jaren met ingang van 1907; - voor een algemeen overzicht: *Ons Leven*, verborde-lustrumnummer, jg. 69, nr. 21 (1957); - *Ons Leven 1888-1962*, speciaal nummer van *Ons Leven*, jg. 76, nr. 9 (1963); - *De strijd der Vlaamsche studenten aan de Katholieke Universiteit te Leuven* (1925); - *Katholiek en Vlaamsch Studentenleven te Leuven* (Blauwvoetuitgaven 1929); - *Waarheen met onzen Vlaamschen Strijd?* (1945); - *Het K.V.H.V.-Leuven*, in *Studentencodex* (uitgaver 1955, 1959 en 1965, o.m. lijst van de voorzitters).

MON DE GOEYSE